

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/109/2024
Identifikačné číslo spisu:	2522201516
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2522201516.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. D., narodenej XX. G. XXXX, L. - E. Ť., E. XXXX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Košice, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., Trenčín, 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 850 eur, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. PN-25Csp/97/2022, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. apríla 2024 sp. zn. 21CoCsp/11/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej voči žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. júna 2023 č. k. PN-25Csp/97/2022-135 rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 850 eur, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok) a že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % (II. výrok).

1.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa návrhom na vydanie platobného rozkazu žiadala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 850 eur titulom primeraného finančného zadosťučinenia a nahradiť trovy konania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 25Csp/216/2021 z 25. marca 2022, právoplatným 13. mája 2022, súd zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 2.025,60 eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 24. septembra 2021 do zaplatenia a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Z predmetného rozsudku vyplýva, že žalobkyňa so žalovanou uzatvorila 03. októbra 2013 zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver 5.000 eur. Poukazujúc na bezúročný a bezpoplatkový charakter poskytnutého úveru nemala žalovaná právo na plnenie úrokov a poplatkov nad rámec ním poskytnutých finančných prostriedkov. Žalobkyňa poukázala na účet žalovanej plnenie v sume 7.802 eur, teda o 2.802 eur viac, než bola povinná plniť. V danom konaní si uplatnila nárok na

vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.025,60 eura. Ďalej z predmetného rozsudku vyplýva, že žalovaná uznala nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 2.025,60 eura s príslušenstvom a tá navrhla rozhodnúť rozsudkom na základe uznania nároku. Súd prvej inštancie na vec aplikoval § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zaoberal sa predpokladmi na priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Na pojednávaní dňa 22. júna 2023 mal za preukázané, že žalovaná zneužila slabšie postavenie žalobkyne ako spotrebiteľky a snažila sa získať majetkový prospech za použitia nekalých obchodných praktík, na základe čoho bola žalobkyňa nútená obrátiť sa s ochranou svojich práv na súd. Do úvahy vzal aj skutočnosť, že žalobkyňa bola už v čase konania vedeného na Okresnom súde Košice I osobou vyššieho veku a poberateľkou starobného dôchodku. Doplnil, že uplatňovaný nárok nedosahuje ani jednu tretinu zo sumy, o ktorú sa žalovaná bezdôvodne obohatila a tiež aktuálnu mieru inflácie, ktorá dosahuje viac ako 12 % oproti minulému roku, z čoho vyplynulo, že reálna hodnota uplatňovaného nároku je podstatne nižšia, ako by bola v čase bezdôvodného obohatenia zo strany žalovanej. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na priznanie finančného zadostučinenia, keďže na súde úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti vyplývajúce zo zákonov na ochranu spotrebiteľa a súčasne podporila svoj nárok príslušnými skutkovými tvrdeniami. Pri posúdení výšky finančného zadostučinenia vychádzal z výšky bezdôvodného obohatenia 2.025,60 eura a sumu 850 eur uplatnenú žalobkyňou považoval za primeranú, pričom súdna prax nevylučuje ani priznanie zadostučinenia vo výške materiálnej ujmy, ktorá sa stala alebo hrozila spotrebiteľovi. Takáto výška primeraného finančného zadostučinenia má nielen satisfakčný, ale aj preventívny účinok. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalobkyni, ktorá mala vo veci plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške nároku na náhradu trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 24. apríla 2024 sp. zn. 21CoCsp/11/2023 napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 500 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (I. výrok) a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 17,65 % (II. výrok).

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že podmienky v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa pre priznanie finančného zadostučinenia žalobkyni splnené boli, mal však za to, že dostatočne neporovnal úspech žalobkyne v konaní s výškou jej nemajetkovej ujmy a s dôsledkami, ktoré platenie neoprávnených súm žalovanej žalobkyňu postihli, ako aj intenzitu zásahu do práv žalobkyne s konaním žalovanej. Žalobkyňa sa vo veci sp. zn. 25Csp/216/2021 domohla voči žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 2.025,60 eura. Žalobkyni bol pritom poskytnutý úver vo výške 5.000 eur, ktorého len istinu bola povinná žalovanej vrátiť. Žalovaná síce porušila svoje povinnosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch tým, že zmluva ňou pripravená neobsahovala zákonom stanovené náležitosti, avšak sankcionovaná je už tým, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, teda žalobkyňa získala úver bezplatne. Na druhej strane bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že žalobkyňa tým, že musela pristúpiť k súdnemu vymáhaniu svojej pohľadávky, utrpela určité psychické napätie a stres, ktorú skutočnosť ani nie je potrebné iným spôsobom dokazovať. Obohatenie sa žalovanej vo výške viac ako 40 % dosiahnutej výšky poskytnutého úveru muselo mať tiež nepriaznivý dopad na jej finančnú situáciu a obstarávanie jej potrieb. Po zhodnotení týchto okolností dospel odvolací súd k záveru, že primeraným je finančné zadostučinenie pre žalobkyňu vo výške 500 eur, čo je takmer 1/4 žalovanou získaného bezdôvodného obohatenia. Táto suma plne zohľadňuje ujmu na strane žalobkyne a predstavuje (spolu s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru) dostatočnú sankciu pre žalovanú, ktorá by ju mala pri ďalšom poskytovaní úverov odradiť od porušovania príslušných noriem na ochranu spotrebiteľa. S poukazom na uvedené odvolací súd v súlade s § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku zmenil. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 CSP tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie aj na odvolacom súde v rozsahu 17,65 %, keď nezistil dôvody pre aplikáciu § 257 CSP. Žalobkyňa dosiahla v konaní čistý úspech 17,65 % ako rozdiel 58,82 % (priznaná suma 500 eur) a 41,17 % (zamietnutá suma 350 eur), pričom žiadala v

konaní priznať sumu 850 eur. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku II. o trovách konania podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala § 421 ods. 1 písm. a) CSP majúci za to, že odvolací súd sa v nedostatočnej miere zaoberal charakterom samotného konania, v dôsledku čoho na prejednávaný prípad nesprávne aplikoval príslušnú právnu normu a vec nesprávne právne posúdil. Odvolací súd rozhodol spôsobom, ktorý odporuje ustálenej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu v otázke, či čiastočný neúspech žalobcu len čo do výšky uplatneného nároku na zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa odôvodňuje vo vzťahu k rozhodovaniu o nároku na náhradu trov konania použitie postupu predpokladaného § 255 ods. 2 CSP, ktorý zakotvuje princíp skúmania pomeru úspechu a neúspechu strany v konaní. Odvolací súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania len vo výške 17,65 % napriek tomu, že predmetom konania bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia, ktorý jej bol priznaný a ktorého výška závisela od vlastnej úvahy konajúceho súdu. Dovolateľka namietala, že nesprávne aplikoval princíp pomeru úspechu a neúspechu vo veci a vec nesprávne právne posúdil v priamom rozpore nielen s príslušnou právnou úpravou, ale aj s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu a Ústavného súdu SR. V rámci konania opakovane poukázala na to, že samotnú výšku nároku nie je oprávnená jednoznačne ustáliť, keďže vzhľadom na charakter uplatneného nároku jeho výška závisí na úvahe konajúceho súdu. Pred podaním žaloby dovolateľka objektívne nemohla vedieť, aká výška nároku jej bude priznaná, uplatnená suma bola pre konajúci súd len orientačná. Za úspešnú stranu sa v takýchto konaniach považuje žalobca už vtedy, ak konajúci súd uzná uplatnený nárok čo do dôvodu, a to bez ohľadu na výšku priznaného nároku. V tejto súvislosti poukázala na uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2014 sp. zn. 2MCdo/6/2013 a z 05. augusta 2010 sp. zn. 3MCdo/14/2009 a nálezy Ústavného súdu SR zo 04. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 475/2018 a z 27. augusta 2020 sp. zn. II. ÚS 225/2020. S poukazom na uvedené dovolateľka navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu v napádanom rozsahu tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, eventuálne, aby napadnutý rozsudok vo výroku II. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Uplatnila si tiež nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie odmietnuť a žiadala priznať náhradu trov odvolacieho konania. Uviedla, že odvolací súd striktnie aplikoval zákonné ustanovenia CSP, preto nie je zrejmé, k akému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe malo dôjsť. CSP nemá ustanovenie totožné s bývalým ustanovením § 142 ods. 3 OSP účinným do 30. júna 2016, ktoré bolo priamym zákonným podkladom k tomu, aby aj v prípade len čiastočného úspechu mohla byť priznaná plná náhrada trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu.

5. V ďalších vzájomných písomných vyjadreniach strany sporu zotrvali na svojich návrhoch a stanoviskách.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne podanie dovolania nepripúšťa, nemožno rozhodnutie odvolacieho úspešne napadnúť dovolaním; rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

8. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP a namietala nesprávne právne posúdenie veci (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe) vo vzťahu k výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9.1. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

9.2. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

9.3. Rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, i keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia.

10. Základným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je to, že ide o rozhodnutie, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom toto rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky bližšie definovanej pod písmenom a) až c) § 421 ods. 1 CSP; zároveň však nesmie ísť o rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu uvedenému v § 357 písm. a) až n) CSP tak, ako to stanovuje § 421 ods. 2 CSP.

11. Z uvedeného vyplýva, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľka vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP (obdobne napr. 6Cdo/104/2022, 9Cdo/150/2022, 7Cdo/48/2023, 9CdoPr/12/2023).

12. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odvolací súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou rozhodnutia v dovolaní napadnutej časti.

13. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, ktorej vznikli trovy dovolacieho konania. Dovolací súd jej preto voči žalobkyni priznal ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.